

ADRAN 23

23. Polisi Adrodd Cyfrinachol (“Canu’r Gloch”) Aelodau

23.1 Cyflwyniad

23.1.1 Mae Cyngor Gwynedd fel sefydliad, yr Aelodau a’r Swyddogion sy’n gwasanaethu’r Cyngor, wedi ymrwymo i’r safonau uchaf o onestrwydd, priodoldeb ac atebolrwydd ym mhob agwedd o swyddogaethau y Cyngor.

23.1.2 Mae’r Cyngor wedi mabwysiadu Cod Ymddygiad Aelodau a Chod Ymddygiad Staff ac wedi ymrwymo i gynnal yr ymddygiadau hyn ym mhob agwedd o’i waith. (Yn y ddogfen hon mae cyfeiriad at “Aelod” neu “Aelodau” yn golygu unrhyw un sydd ymrwymedig i’r Cod Ymddygiad Aelodau neu unigolion eraill sydd wedi eu cyfethol gan y Cyngor i unrhyw bwyllgor neu gorff arall).

23.1.3 Mae’r Cyngor wedi mabwysiadu Polisi Canu’r Gloch i staff yn unol â darpariaeth y Public Interest Disclosures Act 1998.

23.1.4 Mae’r ddogfen hon yn adeiladu ar hynny gyda gweithdrefn adrodd gyfrinachol y Cyngor er mwyn rhoi llwybr clir i Aelodau allu adrodd ar faterion allai fod yn droseddol, yn gamymarfer sylweddol neu’n ymddygiad amhriodol difrifol. Mae wedi ei gynllunio i ddarparu arweiniad eglur i unrhyw aelod all fod a pryderon . Mae Chwythu’r Chwiban yn cynorthwyo i amddiffyn gwasanaethau ac rydym am glywed am unrhyw bryderon sydd gennych fel bod modd gweithredu i’w datrys.

23.1.5 Mae pharagraff 18.3.6 (B) o'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau yn nodi fod rhaid iddynt:-

"adrodd pa un ai drwy weithdrefn adrodd gyfrinachol eich awdurdod neu'n uniongyrchol i'r awdurdod priodol, am unrhyw ymddygiad gan aelod arall neu unrhyw un sy'n gweithio i'ch awdurdod neu ar ei ran ac y mae'n rhesymol i chi gredu ei fod yn golygu neu'n debygol o olygu ymddygiad troseddol (nad yw, at ddibenion y paragraff hwn, yn cynnwys tramgwyddau neu ymddygiad y gellid eu cosbi trwy gosb benodedig)."

23.1.6 Pwrpas y weithdrefn hon yw darparu’r weithdrefn adrodd gyfrinachol y cyfeirir ato uchod a rhoi eglurder i Aelodau ar y broses ar gyfer codi pryderon o’r fath o fewn y Cyngor.

23.2 Cwmpas y weithdrefn hon

23.2.1 Mae’r weithdrefn hon yn berthnasol i bob Aelod

23.2.2 “Mae’r weithdrefn hon yn berthnasol i bryderon yn ymwneud ag ymddygiad (rhestr ddim yn gynhwysfawr):-

- (i) Staff Cyngor
- (ii) Staff y Cyngor
- (iii) Gweithwyr asiantaeth, ymgynghorwyr a chontractwyr sy’n cael eu cyflogi gan y Cyngor;
- (iv) Gwirfoddolwyr sy’n cymryd rhan yn y broses o ddarparu gwasanaethau gan y Cyngor
- (v) Aelodau o’r cyhoedd a busnesau yn eu cyswllt a’r Cyngor

23.2.3 Mae gan y Cyngor sawl proses llwybr arall sy’n galluogi i Aelodau gyflwyno pryderon dydd i ddydd am berfformiad, polisi, penderfyniadau ayb ac nid pwrpas y Weithdrefn hon yw disodli y prosesau hyn. Er mwyn osgoi unrhyw amryfusedd mae’r Weithdrefn benodol hon yn berthnasol ar gyfer:

- (i) Materion allai fod o natur troseddol
- (ii) Camymarfer sylweddol
- (iii) Ymddygiadau amhriodol difrifol
- (iv) Ymddygiadau anghyfreithlon

23.3 Materion nad yw’r Weithdrefn hon yn gymwys iddynt

Ni fydd y weithdrefn hon yn gyffredinol yn berthnasol yn yr achosion canlynol gan eu bod neu wedi u hymchwilio neu fod cyfundrefnau eraill ar gyfer codi pryderon a dylid dilyn y trefniadau yma:-

- (i) Materion sy'n destun ymchwiliad cyfredol neu gaeedig; (naill ai'n fewnol neu'n allanol);
- (ii) Cwynion sy'n deillio o dorri'r Protocol ar Gysylltiadau Aelod/Swyddogion;
- (iii) Honiadau fod aelod wedi tramgwyddo Cod Ymddygiad Aelodau.
- (iii) Pryderon am ddiogelwch a / neu les person (plentyn neu oedolyn) y dylid eu hadrodd i'r drefn cyfeirio yn unol a’r Polisi Diogelu Corfforaethol;

23.4 Cyfrinachedd

23.4.1 Mae adroddiadau neu atgyfeiriadau a wneir o dan y weithdrefn hon yn cael eu trin gan y Cyngor fel rhai a wneir yn gyfrinachol ac yn gyffredinol ni fyddant yn cael eu gwneud yn gyhoeddus (nac yn cael eu cyfathrebu i Aelodau neu swyddogion eraill) oni bai: ei fod yn ofynnol yn ôl y gyfraith, yn ofynnol oherwydd gweithdrefnau ymdrin ac

ymchwilio honiadau neu, mewn amgylchiadau lle mae hyn yn angenrheidiol, megis darparu tystiolaeth neu wneud cwyn i'r awdurdod ymchwilio priodol. Trafodir hyn gyda'r Aelod ar bob achlysur.

23.4.1 Bydd disgwyl i Aelod sy'n gwneud adroddiad o dan y weithdrefn hon gadw ei adroddiad yn gyfrinachol a bydd yn sicrhau nad yw unrhyw ymchwiliad yn cael ei rwystro gan ddatgelu'r adroddiad neu'r gŵyn y maent wedi'i wneud.

23.5 Adrodd Pryderon

23.5.1 Dylid rhoi gwybod am weithgarwch y mae'r weithdrefn hon yn berthnasol iddo i Swyddog Monitro'r Cyngor a fydd yn penderfynu sut i fynd â'r mater ymhellach ac yn dod i gasgliad os yw'r mater dan sylw yn briodol ar gyfer y weithdrefn hon neu ar gyfer proses neu weithdrefn gydnabyddedig arall.

23.5.2 Os yw'r pryder yn ymwneud a thwyll neu lygredd yna bydd y Swyddog Monitro yn cyfeirio y mater i'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn y lle cyntaf.

23.5.3 Gellir gwneud adroddiadau ar lafar neu'n ysgrifenedig. Rhaid marcio adroddiadau ysgrifenedig yn glir yn **gyfrinachol**. Gellir defnyddio e-bost y Cyngor neu e-bost bersonol i godi pryder.

23.5.4 Petai gwrthdrawiad buddiannau gan y Swyddog Monitro dylid cyfeirio y mater at y Prif Weithredwr.

23.5.5 Os oes gwrthdrawiad buddiannau gan y Prif Weithredwr a'r Swyddog Monitro, yna dylid cyfeirio'r mater at y Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol.

23.5.6 Mewn achos eithriadol lle bod buddiant gan y Swyddog Monitro, y Prif Weithredwr a'r Pennaeth gwasanaethau Corfforaethol, gellir cyfeirio'r mater i sylw Swyddfa Archwilio Cymru yn y lle cyntaf.

23.5.7 Yn ddibynnol ar amgylchiadau'r achos dan sylw, bydd modd i'r Swyddog Monitro (neu yn achos 23.5.4, 23.5.5 a 23.5.6 y swyddog perthnasol) drefnu i ymchwiliad ddigwydd yn fewnol neu gyfeirio y mater i gorff neu ymchwilydd annibynnol yn ôl y gofynion priodoldeb arferol. Gall hefyd gynghori Aelod mewn achosion perthnasol i gyfeirio y mater yn allanol e.e. i sylw yr Heddlu neu yr Ombwdsman Gwasanaethau Cyhoeddus.

23.5.8 Cydnabyddir y gall codi pryderon ynghylch camymddwyn difrifol fod yn gam anodd i Aelodau, a bydd unrhyw un sy'n defnyddio'r polisi hwn fod â mynediad at gymorth a chynghor annibynnol drwy wasanaethau Medra a Protect, cyn, yn ystod, neu ar ôl gwneud datgeliad.

23.5.9 Er yr anogir Aelodau i godi pryderon drwy drefniadau'r Cyngor nid yw y Polisi yma yn rhwystro gallu Aelodau i adrodd yn uniongyrchol at unrhyw gorff neu reoleiddiwr allanol sydd a chyfrifoldeb am ymchwilio testun y pryder.

23.6 Camau gweithredu yn dilyn derbyn adroddiad gan aelod

23.6.1 Unwaith y bydd y Swyddog Monitro neu swyddog arall wedi derbyn adroddiad gan Aelod o dan y weithdrefn hon, bydd yn ystyried y mater ac yn penderfynu pa gamau pellach sydd eu hangen, os o gwbl. Gall hyn gynnwys ymchwiliad gan swyddog priodol fel Tîm Archwilio'r Cyngor neu Dîm Iechyd a Diogelwch. Byddent yn cydnabod derbyn ac yn gwneud cyswllt cychwynnol gyda'r Aelod dim hwyrach na 7 diwrnod gwaith o ddyddiad y cyfeiriad.

23.6.2 Fel arall, bydd y Swyddog Monitro yn dod i benderfyniad os yw'r mater yn gofyn am gyfeiriad Heddlu neu Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru neu gorff arall, rheoleiddiwr neu asiantaeth gorfodi. Gall drefnu cyfeiriad ffurfiol neu gyfarwyddo'r aelod i gyfeirio'r mater.

23.6.3 Ble yn briodol bydd y Swyddog Monitro yn rhoi gwybod i'r Aelod sy'n adrodd am ganlyniad unrhyw ymchwiliad. Fodd bynnag, efallai na fydd hyn yn bosibl ym mhob achos. Yn dibynnu ar natur y mater sy'n achosi'r pryder, efallai y bydd angen i unrhyw fanylion pellach o'r ymchwiliad aros yn gyfrinachol ac felly bydd yn cael ei atal rhag roi gwybod i'r Aelod sy'n adrodd. Neu gall fod yn nwylo corff gorfodi neu reoleiddiwr allanol. Esbonnir hyn i'r Aelod hyd y gellir yn briodol gwneud.

23.7 Erledigaeth

23.7.1 Petai unrhyw Aelod yn teimlo eu bod wedi cael eu trin yn wael gan aelod o staff oherwydd gwneud datgeliad, rhwch wybod i'r Swyddog Monitro neu unrhyw un arall o'r swyddogion rhestredig. Gall hyn gynnwys triniaeth negyddol fel sylwadau negyddol, anwybyddu neu ddileu gwaith, a gwrthod cydweithredu ag Aelod oherwydd eu bod wedi codi pryder. Nid yw ymddygiad o'r fath yn dderbyniol ac er nad yw'r amddiffyniadau statudol yn berthnasol i Aelodau, mae'n bwysig bod ymddygiad o'r fath yn cael ei ddwyn i'r amlwg a'i datrys.

Cysylltiadau

<u>Swyddogaeth</u>	<u>Enw</u>	<u>e-bost</u>	<u>Ffôn</u>
Swyddog Monitro	Iwan Evans	iwangdevans@gwynedd.llyw.cymru	07435741322
Prif Weithredwr	Dafydd Gibbard	dafyddgibbard@gwynedd.llyw.cymru	01286 632001
Pennaeth Gwasanaethau Corfforaethol	Ian Jones	ianjones@gwynedd.llyw.cymru	07795823944
Rheolwr Archwilio	Luned Fon Jones	lunedfonjones@gwynedd.llyw.cymru	01286 634687

Archwilio Cymru - [Chwythu'r chwiban](#) | [Audit Wales](#)

Gwasanaeth Cwnsela Medra - [Edrych ar ôl lles fy hun](#) / [Looking after my wellbeing](#)

Protect – *“Speak Up to Stop Harm”*

"Mae Protect yn rhedeg llinell gyngor cyfreithiol am ddim, cyfrinachol i'r rhai sydd â phryderon chwythu'r chwiban."

[Protect | Speak Up, Stop Harm](#)